

СТРУКТУРА МОВИ

УДК 81'367.633

Білик Я. С.

ОБ'ЄКТНІ ПРИЙМЕННИКОВІ КОНСТРУКЦІЇ: СЕМАНТИЧНЕ І ФУНКЦІЙНЕ ВАРІЮВАННЯ

Статтю присвячено розгляду прийменникових дієслівних конструкцій з об'єктними семантичними відношенням у східностепових говірках Донеччини, які реалізуються за допомогою родового, давального, знахідного та орудного відмінків іменного компонента конструкції.

Ключові слова: дієслівні словосполучення, іменний компонент, прийменникові об'єктні конструкції.

Словосполучення як одна з актуальних проблем теорії синтаксису становить значний інтерес як у теоретичному, так і у практичному плані. Базою у вченні про словосполучення є дослідження зв'язків між його компонентами, з'ясування правил і закономірностей співвідношення слів та встановлення чинників, які зумовлюють його структуру.

Вивчення синтаксису на діалектному рівні відзначається незначною кількістю досліджень, присвячених словосполученню. На сьогодні розглянуто синтаксис закарпатських говірок, зокрема структура та семантика прийменникових конструкцій та безприйменникових об'єктних (В. Добош), східнополіських — склад, функції та семантика у просторових синтаксемах (М. Желєзняк), частини середньополіських, зокрема виконано структурно-функціональний аналіз синтаксичних особливостей (О. Юсікова), західнополіських — опис прийменникових конструкцій (М. Перетятко), східнослобожанських — опис локативних та темпоральних синтаксем, зокрема їх різноманітних моделей (Т. Сердюкова) та ін. Важливу інформацію про синтаксичні конструкції, прийменники та сполучники подають в «Атласі української мови» та регіональному атласі українських говірок Північної Буковини К. Германа. Деякі питання про особливості синтаксичних структур окремих діалектів розглянуто у працях Г. Шила, В. Ващенко, В. Шимановського, І. Верхратського та ін. [1, с. 1]. Однак синтаксис

говірок південно-східного наріччя, зокрема східностепових, ще не має системного опису. Дієслівні словосполучення з об'єктними відношеннями залишалися майже поза увагою дослідників. Незважаючи на те, що систему прийменникових конструкцій з урахуванням їх функцій, структури та семантичних розрізень описав В. Добош, найближче підійшовши до системної репрезентації синтаксису середньозакарпатських діалектів у своїй ґрунтовній праці «Синтаксис українських південнокарпатських говорів» [4], проте, у східностепових говірках це питання залишається недостатньо вивченим.

Метою статті є опис прийменникових дієслівних конструкцій з об'єктними семантичними відношеннями у східностепових говірках Донеччини у структурно-семантичному та функційному аспектах.

Завдання статті — подати структурно-семантичну та функційну характеристику прийменникових об'єктних дієслівних словосполучень з іменним компонентом у говірках Донеччини.

Семантичне варіювання об'єктної синтаксеми зумовлюється насамперед семантичною природою предиката. Відповідно до природи предиката в об'єктній синтаксемі можна виокремити такі семантичні варіанти: об'єкта дії, об'єкта стану, об'єкта якісної ознаки-відношення, об'єкта локативного предиката дії [3, с. 118]. Основним семантичним варіантом об'єктної синтаксеми є синтаксема у функції об'єкта дії, у якій найповніше відбито семантичну своєрідність категорії об'єктності.

У східностепових говірках Донеччини дієслівні конструкції з об'єктним відношенням реалізуються за допомогою родового, давального, знахідного та орудного безприйменникового та прийменникового відмінків іменного компонента конструкції.

Розглянемо детальніше прийменникові дієслівні конструкції з об'єктними семантичними відношеннями.

У конструкціях з прийменником *в* (*у*) + *Р.в.* об'єктні відношення виступають у функції так званого род. аблативного при об'єкті-особи, від якої щось віднімається, відчужується. Опорні дієслова у структурах такого типу мають найбільше значення відчуження типу *брат*¹, *вз'ят*², *процит*³, *умерти* і под.: *просила в неї*⁴ *сол'ї* (н.п.14); *забрав у нього коней* (н.п.35); *д'їзналас' в нього про сестру* (н.п.22); *треба буде вз'яти хліба* (н.п.43).

Функціонування *в* (*y*) + 3.в. у конструкціях з об'єктними відношеннями становить досить строкату картину. Основна об'єктна функція *в* (*y*) + 3.в. реалізується в кількох семантико-синтаксичних варіантах, майже кожен з яких характеризується наявністю синонімічних дублетів або діалектною специфікою.

Серед аналізованих конструкцій найбільш типовими є загальнонародні конструкції з *в* (*y*) + 3.в. іменників-назв одягу, взуття, прикрас і под. при дієсловах чинності із загальним значенням одягання: *од'а-злас' в плат'*: *а* (н.п.14); *вбравс' у ха'лош'і* (н.п.25); *уз'ала у св'ій хвар-тук ди'тину* (н.п.35).

Типовим для досліджуваних говірок є специфічні конструкції у функції об'єкта дотику чи зіткнення при дієсловах (*гримнутис'а, за-грим'іти, вдаритис'а, тр'існутис'а, учесати, упертис'а* і под.), які в літературній мові передаються конструкціями з *о* (об) + 3.в.: *вчєсав в'ухо* (н.п.11); *вдарила в ст'іл* (н.п.29); *загрим'іла в'земл'у* (н.п.32).

Вживаними є також конструкції з *в* (*y*) + 3.в. об'єкта, близьким за своїм функціонально-семантичним значенням до *по* + М.в. при дієсловах типу *бити, лускати* і под.: *бив у'ноги* (н.п.36); *лускав у'дошку* (н.п.23).

Також *в* (*y*) простежується як паралельний до *на* + 3.в. і *кр'із' + 3.в.* у функції об'єкта, крізь який проходить дія: *загл'адав в'двер'і* (н.п.9); *п'ідг'ладали в'д'ірку за'ними* (н.п.37). Характерними є також конструкції з *в* (*y*) об'єкта порівняння при дієслові *вдатис'а, зробитис'а* і под. та об'єкта в результаті перетворення при дієслові *перем'інитис'а, перетво'ритис'а* і под.: *вдавс'а в'бат'ка* (н.п.25); *перем'інивс'а в'д'іда* (н.п.21).

Об'єктні відношення передаються у дієслівних конструкціях за допомогою залежних іменників на позначення: а) органів та частин тіла: *підержимо в'рот'і* (н.п.38); *три'мали в'ру'ках* (н.п.13); б) речовини (*земл'а, вода* тощо): *був в: о'д'і* (н.п.2); *грузла в'пил'* (н.п.20); *зако'пали в'сир'у'земл'у* (н.п.23); *закла'дали у'водичку* (н.п.46); *за'сипали у'ц'у'воду* (н.п.16); *ви'мочували у'вод'і'плоск'ін'* (н.п.22); *п'р'али в'ц'ій'вод'і* (н.п.34); *ле'жит' у'сир'ій'земл'і* (н.п.15); в) їжі та інших побутових предметів (*бу'мага, к'істо, уз'вар* тощо): *кла'ду'муку в'к'істо* (н.п.25); *пи'сав в'бу'магах* (н.п.14).

Конструкції з *дл'а* + *Р.в.* у мовній практиці фіксуються дуже рідко. Це, насамперед, відповіді на прямі питання. При цьому *дл'а* + *Р.в.* виступає лише у функції об'єкта призначення у конструкціях придієслівного керування, які увиразнюються прийменником *дл'а*: *купила дл'а себе плат'*: *а* (н.п.8); *при'н'іс дл'а мене с'івалочку* (н.п.23); *передала дл'а сина гостини'ів* (н.п.31). У конструкціях приіменного керування прийменник *дл'а* набуває виразного атрибутивного відтінку: *пилка дл'а дерева* (н.п.13); *гр'адка дл'а бур'ак'ів* (н.п.14); *нитки дл'а виши'ван'*: *а* (н.п.32).

Поширеними у східноstepових говірках є словосполучення з *до* + *Р.в.* власне об'єкта, при яких дія підпорядковуючого дієслова спрямована на об'єкт. Серед конструкцій цього типу можна виокремити кілька різновидів: а) конструкції з *до* + *Р.в.* при дієсловах *братис'*, *вз'ац'*: *а* і под.: *при'став до рубахи* (н.п.26); *усе п'і'нилас' до ц'ого* (н.п.20); *добре вз'алас' до ст'іни* (н.п.28); б) безособові конструкції з *до* + *Р.в.* при безособово-предикативних словах *б'іда*, *можна*, *треба*, *шкода* з давальним суб'єкта: *а б'іда нам до них (др'ів)* (н.п.27); *мен'і шкода класти до ц'ого* (н.п.10); *можна йій до мене* (н.п.36); в) конструкції з *до* + *Р.в.* при дієсловах говоріння (*ка'зат'*, *гово'рит'*, *щечеб'ят'*, *бе'с'ідуват'* і под.), які адресовані певному суб'єкту-адресату, який виступає у функції об'єкта: *гово'рила до мене* (н.п.12); *звер'нув'а до мене ди'ректор* (н.п.29); *оце бе'с'ідуєш до мене* (н.п.21); *так ласково щечеб'ятала до н'ого* (н.п.10).

У конструкціях з власне об'єктним відношенням *за* + *З.в.* або зрідка *Р.в.*, *О.в.*, який виступає у функції об'єкта, має кілька функційно-семантичних різновидів: а) *за* + *З.в.* або *Р.в.* *ціни чи вартості*, що виражається різноманітними назвами грошей і грошових одиниць та іншими семантично спорідненими з ними іменниками при дієсловах із найбільш загальним значенням купівлі-продажу типу *дат'*, *купит'*, *про'дат'* тощо, а також *буду'ват'*, *дер'жат'*, *робит'* і под., напр.: *від: ав д'івку за го'р'івку* (н.п.9); *продала за дес'ят' то'д'і ш'е рубл'ів* (н.п.34); *платит' за викуп* (н.п.33); б) *за* + *З.в.*, зрідка *Р.в.* і *О.в.* об'єкта досягання, дотику при дієсловах *брац'*: *а*, *вз'ац'*: *а*, *дер'жац'*: *а*, *пот'а'гнут'*, *три'матис'а*, *хва'тац'*: *а* і под.: *зач'і'пали за со'ху або р'ало* (н.п.31); *три'малас'а за абри'косову в'етку* (н.п.11); *хва'талис'а за дер'*

жала (н.п.107); б'ігала за водою (н.п.10); нужно було пот'агнути́с'а за кар'н'ізом (н.п.9); в) за + 3.в. об'єкта, який позначає переважно назви певних частин тіла і под., при дієсловах ку'сат', тиснут', шкр'а-бат' і под. як паралельний до знах. безприм. чи у + 3.в. об'єкта, напр.: поку'сав за ногу той со'бака (н.п.8); по'др'ав за пле'че (н.п.38); тиснув за д'вер'і (н.п.7); г) за + 3.в. де'ліберативного об'єкта як паралельний з про + 3.в. при дієсловах із найбільш загальним значенням повідомлення та турботи (бре'хат', гово'рит', думат', за'бут', до'в'ідає: а, зна'т', на'гадуват', сп'іват', чу'т'): н'іх'то не зна'є за не'ї н'ічо'го (н.п.29); хо'чеє: а роска'зати за сорок шостий год (н.п.34); здога'дав'а спитати за Мат'йчу'к'ів (н.п.37); ска'жи за мене сло'во (н.п.9); о'то йак поч'не бре'хати за ба'бу Ма'рус'у (н.п.38); все вре'м'я думала за си'на (н.п.11); то'д'і чу'ли за серидн'а'к'ів/ шчо хо'дили во'ни у д'руг'і села (н.п.3); сп'івали за по'гибших на ф'ронт'і (н.п.17); бу'ла шчо д'ізна'валас' за вс'іх вс'іг'да (н.п.35); за'був за во'ли (н.п.31).

У конструкціях з об'єктними відношеннями простежуються два функційно-семантичні різновиди з прийменником на + 3.в., Д.в. або М.в.: на + 3.в., Д.в., М.в. власне об'єкта і на + 3.в. об'єкта, який призначається для чогось, тобто об'єкта призначення.

У функції власне об'єкта вживається на + 3.в., Д.в., М.в. іменників різної семантики, але в обмеженому колі дієслів, зокрема в деяких неперехідних дієсловах із значенням, як правило, внутрішньої, психічної чи психофізичної діяльності (зма'гає: а, по'радит', лакомиц': а, нар'ікати і т.п.), а також деяких перехідних дієсловах чинності (мі'н'ат', г'рат', ро'бит', йі'здит', мо'тат' і под.), напр.: шче ме'н'і бу'деш нар'ікати на ско'тинку (н.п.11); зма'гав'а на по'дарки (н.п.24); то вона йо'го на то по'радила (н.п.10); все лакомили'с'а на г'руш'і (н.п.9); м'і'нав на г'рош'і (н.п.38); мо'тав на дере'вину (н.п.32); г'рали на магдал'і'н'і і бала'лайк'і (н.п.30); воз'ат' йо'го на та'чанц'і (н.п.8); йі'здили на ка'ров'і (н.п.91); соби'ралис'а на ве'чи'рки (н.п.24); би'ла на к'ришу (н.п.31); кидай'м на ма'шину (н.п.31); поро'бит' на ру'ках (н.п.10).

На + залежні іменники в конструкціях цього типу зазвичай не виявляє синонімічного паралелізму. Однак при деяких дієсловах простежуються випадки вживання на + 3.в. об'єкта як паралельного з іншими засобами вираження цієї функції, зокрема: а) із про + 3.в., за + 3.в. чи

З.в. безприйм. при дієсловах |дбати, |думат', за|бут', памй|тат', по-|в'істи, ска|зат', напр.: йак |зараз на |н'ого по|думайу / то |сл'ози на |о|чах (н.п.36); йа на вас не за|буду (н.п.21); х'і|ба те|пер памй|тайут' на то (н.п.8); йа на |тебе н'і пов'іст|вуйу (н.п.32); спом'а|ни с'а на |мене |гр'іш-|наго (н.п.36); 6) із знах. безприйм. при дієсловах гу|кат', |кликати, |зва-|ти і под., напр.: або |іду пра|ц|увати / та усе |врємйа на |мене покли|кай-|ут' (н.п.20); у |горах погу|кала на сво|йіх (н.п.16); клич на су|с'ідку / най |іде |йісти (н.п.36); бу|деш пози|вати на |птиц|у (н.п.37).

У більшості дієслів спрямованої чинності (|бризнут', див|виц': а, по-|класти, |л': ати і т.п.) на + З.в. об'єкта набуває більш чи менш виразно-го об'єктно-просторового відтінку, напр.: по|клала на ст'іл |вс'аке |раз-|не з |города (н.п.2); лив і на |кришу / і на |в'ікна / по|зали|вав у|се (н.п.8); |всипав на |мене |о|ханку со|ломи (н.п.37); по|клав на |кришу ста|р'і гор|ш-|ки (н.п.9); аби на |тебе св'а|та во|да т'іки |бризнула (н.п.29); на| тебе сам див|л'ус'а (н.п.35) тощо.

Іншим різновидом у конструкціях з об'єктним відношенням є на + З.в. об'єкта, якому призначається об'єкт, позначуваний підпорядковуючим словом. Такий об'єкт може містити додатковий відтінок мети або умови. У функції об'єкта призначення вживається на + З.в. переважно назв неістот, зокрема при дієсловах буття, наявності, потреби (|бут', ос|татис'а, за|лишитис'а, при|дбати і под.), а також при безособово-предикативних словах |треба, |можна і под., напр.: та нам |це при|дасц'а на |воду (н.п.37); |це бу|де на |свад'бу (н.п.16); то в'із'і|мете на кан|хвети (н.п.12); |можна і на табу|реточки (н.п.34).

Також простежується вживання на + З.в. об'єкта призначення і в дієсловах різноманітної чинності та володіння, як правило, перехід-них, напр.: остав|л'али на хл'іб (н.п.36); н'і|готовл'али |земл'у на пше|ниц|у (н.п.38); по|зичив на |гурт |грош'і (н.п.29). Однак у конструкціях цього типу на + З.в. об'єкта призначення майже в усіх випадках на-буває більшою мірою виразного атрибутивного відтінку або відтін-ку мети (пор.: |мала |пару во|л'ів на |базар (н.п.6) — дер|жала сви|ней |дл'а |продажу (н.п.22)).

Конструкції з об'єктним відношенням із прийменником про + З.в. можуть реалізуватися: а) у функції деліберативного об'єкта: вес' |час |ду-|мала про |н'ого (н.п.29); про д'ітей вс'ім ро|ска|зуйу (н.п.24); не думайу

так про д'івчачок своіх / да'леко во'ни в'ід 'мене (н.п.32); н'і'чого про той ден' не 'знаємо (н.п.20); аби не було 'л'уд'ам што про вас 'згадувати (н.п.4); 'даже не га'дала про це (н.п.34); то і про 'мене не забу'вай (н.п.12); 6) у функції об'єкта призначення, що простежуються лише в кількох випадках: та вже про 'мене не йе 'луч: ого 'мі'ста (н.п.11); то бу'де про 'тебе — млин і блин (н.п.38); чи не 'наидец': а про нас йа'кас' ро'бота (н.п.12); оце так ро'бота про дру'жину (н.п.4) [1: 17].

У конструкціях з *п'ід* + 3.в. у східностепових говірках при власне об'єктних відношеннях простежуються найбільш типові і широко-вживані розглядувані конструкції, у яких *п'ід* + 3.в. виступає в одній функції, а саме у функції об'єкта, під який спрямований рух чи дія при дієсловах руху та спрямованої чинності. У деяких випадках вони набувають об'єктно-просторових відношень, напр.: хай ле'жит' *п'ід рушнич'ком* (н.п.22); кла'дец'а рост'вор це'мента і *п'іс'ка п'ід: ошеч'ку* (н.п.28); *посте'лили п'ід і'кону* (н.п.29); *клали п'ід 'голову 'рожениц'і шта'ни ха'з'айіна* (н.п.35).

У досліджуваних говірках з об'єктними відношеннями конструкції із *над* дуже рідкісні. Нами виявлено кілька прикладів таких словосполучень з *над* + О.в. у функції об'єкта вияву чи порівняння переважно при дієсловах, які мають значення лікування, ворожіння, зцілення, а також позначають психологічний стан переживання, турботи. Такі конструкції часто бувають синонімічними із *'б'іл'а* + 3.в. або *за* + О.в.: *ди'вивс'а над 'ж'інкойу* (н.п.29) — *си'д'іли 'б'іл'а 'нейі / 'поки не при'їхали за 'нейу* (н.п.21) — *не спус'кав о'чей за 'нейу* (н.п.19); *нагл'а'дала над д'іточ'ками* (н.п.35) — *хо'дила 'б'іл'а 'мати* (н.п.17) — *сл'їдила за ма'лими* (н.п.33). Залежними компонентами виступають назви істот: *варту'вав над 'сином йак 'мати* (н.п.34); *шеп'тала над 'бабкойу / все прой'шило* (н.п.12); *ви'читувала над 'нейу молит'ви* (н.п.16); *но'чами не 'спала над 'ними* (н.п.68).

Отже, в результаті проведеного дослідження східностепових говірок можна бачити, що серед прийменникових конструкцій з об'єктними відношеннями досить строкату картину становлять структури із *в* (у) + 3.в., які характеризуються наявністю синонімічних дублетів: *вче'сав в 'ухо* (н.п.22); *за'римала в 'земл'у* (н.п.29). Конструкції у функції дотику чи зіткнення передаються конструкціями з *о* (об) + 3.в.: *вда-*

рився об землю (н.п.12). Конструкції з *дл'а* + *Р.в.* фіксуються в мовній практиці дуже рідко. Це насамперед відповіді на прямі питання: *зробив дл'а них* (н.п.38). Конструкції із *над* + *О.в.* часто бувають синонімічними із *б'іл'а* + *З.в.*: *ди'вивс'а над 'ж'інкойу* (н.п.37) — *си'д'іла 'б'іл'а 'нейі* (н.п.7). Вживаними є також конструкції з *в* (*у*) + *З.в.* об'єкта як паралельні до *кр'із'* + *З.в.*, *по* + *М.в.*: *загл'а'дав у в'і'кно* (н.п.24); *бив у 'ст'іну* (н.п.10). Поширеними є структури з *до* + *Р.в.* власне об'єкта. Словосполучення із *за* + *З.в.* деліберативного об'єкта та з *на* + *З.в.* виступають як паралельні до *про* + *З.в.* при дієсловах із найбільш загальним значенням повідомлення та турботи: *си'тав за Ми'колу* (н.п.40); *роз-ка'зав за 'триц'; ат' шес'той год* (н.п.6).

Новизна й перспективи щодо подальших розвідок у цьому напрямкові визначається тим, що матеріали можуть бути використані для подібних досліджень дієслівних словосполучень інших ареалів української діалектної мови, а висновки та результати аналізу знайдуть застосування при опрацюванні загальнотеоретичних проблем діалектології, висвітленні питань розвитку прийменникових або безприйменникових конструкцій діалектної мови, а також у курсі української діалектології та історії мови, у відповідних спецкурсах тощо.

Список літератури

1. Білик Л. С. Дієслівні словосполучення у східностепових говірках Донеччини: автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Укр. мова» / Л. С. Білик. — Дніпропетровськ, 2003. — 20 с.
2. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець. — К.: Наук. думка, 1992. — 224 с.
3. Добош В. І. Синтаксис українських південнокарпатських говорів (прийменникові конструкції): [текст лекцій] / В. І. Добош. — Ужгород, 1972. — 44 с.

Список населених пунктів

1. с. Новомихайлівка, Мар'їнський р-н; 2. с. Ожгородське, Добропільський р-н; 3. с. Іскра, Великоновосілківський р-н; 4. с. Красновка, Волноваський р-н; 5. с. Успенівка, Амвросіївський р-н; 6. с. Володимирівка, Волноваський р-н; 7. с. Мирна Долина, Олександрівський р-н;

8. с. Широкіне, Новоазовський р-н; 9. с. Билбасівка, Слов'янський р-н; 10. с. Благодатне, Амвросіївський р-н; 11. с. Веселе, Великоновосілківський р-н; 12. с. Старомихайлівка, Мар'їнський р-н; 13. с. Русин Яр, Костянтинівський р-н; 14. с. Калініне, Артемівський р-н; 15. с. Зелений Яр, Володарський р-н; 16. с. Васюківка, Артемівський р-н; 17. с. Зоряне, Мар'їнський р-н; 18. смт. Велика Новосілка (Великий Янисоль); 19. м. Донецьк, Куйбишевський р-н; 20. с. Войківське, Амвросіївський р-н; 21. с. Роя, Мар'їнський р-н; 22. с. Ольгинка, Волноваський р-н; 23. с. Микільське, Волноваський р-н; 24. с. Новотроїцьке, Волноваський р-н; 25. с. Рідкодуб, Краснолиманський р-н; 26. с. Самсонове, Тельманівський р-н; 27. с. Райгородок, Слов'янський р-н; 28. м. Добропілля; 29. с. Удачне, Красноармійський р-н; 30. с. Вільховчик, Шахтарський р-н; 31. с. Роздольне, Старобешівський р-н; 32. с. Осикове, Старобешівський р-н; 33. с. Золотий Колодязь, Добропільський р-н; 34. с. Новопетриківка, Великоновосілківський р-н; 35. с. Михайлівка, Красноармійський р-н; 36. с. Бойове (Покровське), Володарський р-н; 37. с. Гришине, Красноармійський р-н; 38. с. Василівка, Новоазовський р-н.

Y. Bilyk

PREPOSITIONAL OBJECTIVE CONSTRUCTIONS: SEMANTIC AND FUNCTIONAL VARYING

The article is dedicated to consideration of prepositional verbal constructions with objective semantic by the relation in the eastern-steppe dialects of Donetsk, which will be realized by genitive, dative, accusative and instrumental cases of nominal component construction.

Semantic variation is predetermined object syntaxemes first semantic nature predicate. According to the nature of the predicate in the object syntaxema are the following Semantic options: object action state object, object-relation quality features, object locative predicate action. The basic version of the semantic object syntaxemes syntaxema serves the function of the object of action, which fully reflect the originality of the semantic objective's category.

Common in the eastern steppe dialects is a phrase from **to** + **Gen.** the actual object under which action aimed at subordinating verb object.

Phrase with **at** + **Acc.** and **by** + **Acc.** parallel to act of **as** + **Acc** with verbs meaning of the most common messages and care.

Construction of **for** + **Gen** in language practice rarely recorded. It primarily answers to direct questions.

In the studied object relation dialects of construction with the preposition **of** is very rare. Found some examples of phrases with **by** + **Acc.** the function of the object or expression comparison mainly with verbs that are important treatment, divination, healing, and indicate psychological state experiences caring. Such designs are often synonymous with **near** + **Acc.** or **at** + **Acc.** Quite a mixed picture of the structure are **in (in)** + **Acc.**, characterized by the presence synonymous doublets.

Is also used in the construction **of (in)** + **Acc.** parallel to the object as among + **Acc.**, *jn the* + **Abl.** / **Voc.**

In designs with **under** + **Acc.** in the eastern steppe dialects with their own ways of object observed most common and general purpose of the proposed design. In some cases they become the object-spatial relations.

Keywords: verbal word combinations, nominal component, prepositional objective constructions.

Матеріал надійшов 08.09.2016